

Bijbels Grieks Online 1
Syllabus
dr. D.J.L.A. De Crom

Deze syllabus hoort bij de online cursus Bijbels Grieks Online 1 (LUCE / Centrum voor religieuze educatie). De syllabus dient samen gebruikt te worden met het online materiaal (kennisclips, videocolleges, oefeningen e.d.) dat voorhanden is op Canvas, het online leerplatform van Tilburg University. Syllabus en online leerplatform zijn op dezelfde manier opgebouwd en verwijzen naar elkaar: je kan de een dus niet zonder de ander gebruiken.

Doelstellingen

De cursus Bijbels Grieks Online 1 is gericht op het leren lezen van het Griekse Nieuwe Testament. Na succesvolle afronding van deze cursus zal je dus in staat zijn om eenvoudige teksten uit het Nieuwe Testament te lezen en te begrijpen in de brontaal, met gebruikmaking van de in deze cursus aangeboden hulpmiddelen (in de eerste plaats woordenlijst en grammatica). Deze cursus streeft geen actieve taalverwerving na: je zal dus niet in staat zijn om een conversatie te voeren in het Grieks of zelf Griekse zinnen te schrijven. Daarnaast is de cursus uitdrukkelijk gericht op het Grieks van het Nieuwe Testament: je zal dus niet zomaar in staat zijn om andere teksten in het Oudgrieks te lezen.

Cursusmateriaal

In deze cursus wordt gebruikgemaakt van het volgende materiaal:

- *Canvas, de online leeromgeving van Tilburg University
- *het grammaticaboek van P. Hensels, *Nieuwtestamentisch Grieks* (uitgeverij Coutinho, 2008): dit boek dien je aan te schaffen!
- *de woordenlijst van D. De Crom, *Woordenlijst Nieuwtestamentisch Grieks* (terug te vinden op Canvas)
- *deze syllabus (terug te vinden op Canvas)
- *korte “spiekbriefjes” bij iedere module (terug te vinden op Canvas)
- *de website *Bible Online Learner*, ontwikkeld door de PThU (meer informatie hierover is terug te vinden op Canvas)

Opbouw

De cursus Bijbels Grieks Online 1 bestaat uit 18 modules, die in de juiste volgorde verwerkt dienen te worden om de cursus met succes te voltooien. Iedere module is opgebouwd rond een centrale vraag, en brengt een onderdeel van de grammatica van het Bijbels Grieks aan dat nodig is om Griekse teksten te kunnen begrijpen. Iedere module eindigt met een fragment uit het Griekse Nieuwe Testament, onder de hoofding “Leren lezen”. In dit tekstfragment moet je de nieuw verworven grammaticale kennis toepassen om de tekst te kunnen begrijpen. Deze leesteksten vormen dan ook het hoogtepunt en het doel van iedere module.

De twee belangrijkste regels die gelden in deze online cursus zijn:

1. **Werk op je eigen tempo!** Jij bepaalt het ritme, afhankelijk van je eigen situatie. Het lesmateriaal is zo opgebouwd dat je in principe alle *tools* hebt om zelfstandig aan de slag te gaan op het moment dat jou dat uitkomt.
2. **Vraag hulp en verduidelijking aan de docent!** Er zijn in deze cursus geen gezamenlijke lesmomenten voorzien, maar dat wil niet zeggen dat de docent er niet is. Ik sta ter beschikking om je te helpen met alle vragen, groot of klein. Meer informatie over hoe je je vragen kan stellen, vind je onder de hoofding “Contact”.

De voorgestelde werkwijze om met het materiaal aan de slag te gaan is de volgende:

*Werk module per module af, van 1 t/m 18.

*Begin telkens met het bekijken van het videomateriaal op Canvas. De meeste modules beginnen met een korte kennismaking met een taalfenomeen, vaak n.a.v. een concreet tekstfragment uit het Nieuwe Testament. Daarna volgen wat langere video's, waarin verschillende aspecten van het taalfenomeen uitgelegd worden. Belangrijk is dat je, althans in een eerste doorloop, de opbouw van de module volgt (aangegeven d.m.v. de nummering 2.1, 2.2 enz.). Voel je uiteraard steeds vrij om stukken van het videomateriaal te herbekijken, terug te gaan naar eerdere modules, enzovoort: maak gebruik van de kansen die asynchroon onderwijs biedt!

*Lees wat in het grammaticaboek over het behandelde onderwerp verteld wordt. Je vindt de verwijzingen naar het grammaticaboek terug op het “spiekbriefje” dat bij elke module hoort. Vaak is deze informatie vrij summier: het grammaticaboek is immers in de eerste plaats bedoeld als naslagwerk bij deze cursus.

*In de meeste modules zijn verschillende oefenmomenten voorzien. De oefeningen (hetzij op papier in deze syllabus, hetzij online op Canvas of *Bible Online Learner*) zijn ook stapsgewijze opgebouwd. Onderaan het videomateriaal op Canvas wordt telkens aangegeven welke oefeningen je dient te maken. Wanneer je een oefening gemaakt hebt, is het heel belangrijk om telkens jouw oplossingen na te kijken a.h.v. de verbeterleutel! Bij de online oefeningen op Canvas en *Bible Online Learner* is dit uiteraard niet nodig: die worden automatisch nagekeken.

*Wanneer je alle videomateriaal en alle oefeningen in de module hebt afgewerkt, ben je klaar om de leestekst aan te pakken. Het is de bedoeling dat je de tekst zelfstandig probeert te lezen, met gebruik van de hulpmiddelen die je krijgt (woordenlijst, “spiekbriefje”, grammaticaboek, aantekeningen onder de tekst, geluidsopname, enz.). Maak een eigen vertaling van de tekst en schrijf deze op. Bij iedere leestekst hoort een video waarin de tekst stap voor stap wordt geanalyseerd en uitgelegd. Het is echter een goed idee om deze video pas te bekijken wanneer je eerst je eigen vertaling van de tekst gemaakt hebt.

Toetsing

Op bepaalde momenten in de cursus moet je een opdracht maken en deze inleveren bij de docent. Het gaat om de volgende sleutelmomenten in de opbouw van de cursus:

- na module 2: heb je het Griekse alfabet (min of meer) onder de knie?
- na module 5: lukt het je om de structuur van zinnen te zien?
- na module 10: ben je klaar voor de summatieve toetsing (tussentoets)?
- na module 18: ben je klaar voor de summatieve toetsing (eindtoets)?

De bedoeling van deze opdrachten is in te schatten hoe het staat met jouw leerproces. Deze opdrachten worden nagekeken en voorzien van feedback. Indien nodig, zal de docent jou een herhalingsles of extra oefenmateriaal aanbieden om je leerproces te ondersteunen.

De summatieve toetsing bestaat uit een **tussentoets** en een **eindtoets**, beide in de vorm van een **mondeling tentamen** dat **online** afgenomen wordt door de docent (via Zoom). De tussentoets behandelt modules 2-10, de eindtoets behandelt modules 11-18.

Het **tijdstip** van deze toetsen bepaal jij zelf, in samenspraak met de docent. Jij kan zelf aangeven wanneer je klaar bent voor het afleggen van de tussentoets (na het verwerken van module 10) of de eindtoets (na het verwerken van module 18).

In beide gevallen krijg je eerst een schriftelijk **proeftentamen** om te bepalen of je inderdaad klaar bent voor de summatieve toetsing (zie boven). Als het proeftentamen positief is, word je toegelaten tot de eigenlijke toetsing en spreekt de docent met jou een moment af voor het online mondeling tentamen. Als het proeftentamen uitwijst dat je nog niet alle stof voldoende onder de knie hebt, dan zal de docent jou daarin adviseren en zo nodig een herhalingsles of extra oefenmateriaal aanbieden.

Tussentoets en eindtoets bepalen elk 50% van het eindcijfer voor de cursus. Een minimumscore van 6.0 is nodig om de cursus met succes af te ronden (scores vanaf 5.5 worden afgerond naar boven). Na succesvolle afronding van de hele cursus, inclusief tussentoets en eindtoets, ontvang je een getuigschrift. Dit getuigschrift kan desgewenst ingezet worden om een vrijstelling te verkrijgen voor de cursus Grieks 1 / Greek 1 van de bacheloropleiding Theologie aan Tilburg University.

Contact

Je kan voor alle vragen, groot of klein, contact opnemen met de docent. Dit kan je doen op drie manieren:

*Via de knop 'Discussies' op Canvas kom je terecht in de discussieruimte van de cursus Bijbels Grieks Online 1. De vragen die je hier stelt, zijn zichtbaar voor alle (ook toekomstige) gebruikers van de cursus. Via deze weg kan je dus ook overleggen met andere gebruikers.

*Stel je je vragen liever rechtstreeks aan de docent? Dat kan via het berichtensysteem van Canvas (klik in de blauwe balk links op 'Inbox'). Deze berichten zijn vertrouwelijk.

*Uiteraard kan je de docent ook mailen via d.j.l.a.decrom@tilburguniversity.edu.

De docent zal op iedere vraag antwoorden binnen uiterlijk drie werkdagen (uitgezonderd vakantieperiodes).

— Module 1 —

waarom is het Nieuwe Testament in het Grieks geschreven?

1.1 Welkom en introductie

Het videomateriaal op Canvas overloopt de belangrijkste praktische zaken i.v.m. deze cursus.

1.2 Inleiding: de Griekse taal

Het videomateriaal op Canvas geeft een kort overzicht van de geschiedenis van het Grieks, en legt uit waarom het Nieuwe Testament in het Grieks geschreven werd.

— Module 2 —

hoe lees je het Griekse alfabet?

2.1 Het alfabet: makkelijke en moeilijke letters

Lees deze woorden luidop.

EXTRA: Schrijf de woorden over.

→ 1.2

1. τό	4. βῆτα	7. μή	10. πῶς
2. δέ	5. δῶρον	8. μῦς	11. καλός
3. δή	6. φωνή	9. με	12. νῦν

2.2 Het alfabet: spiritus

Lees deze woorden luidop. Kijk uit voor de spiritus!

EXTRA: Schrijf de woorden over.

→ 1.9-10

1. ἄρα	4. ὄν	7. ἥλιος	10. ἀλλά
2. ἄν	5. ἐγώ	8. ἔλιξ	11. ἔνα
3. ὄν	6. ὄλος	9. ὦρα	12. ὑμῶν

2.3 Het alfabet: de klinkers

Lees deze woorden luidop. Kijk uit voor de tweeklanken!

EXTRA: Schrijf de woorden over.

→ 1.4-5

1. οὐκ	4. τοῦ	7. ἦ	10. ταῦτα
2. εἶ	5. οἶ	8. ἐᾶ	11. ὑμεῖς
3. αὐτό	6. τῶ	9. εὔ	12. ὄλη

2.4 Het alfabet: de medeklinkers

→ 1.12

Lees deze woorden luidop.

1. ὁ ἄνθρωπος	5. τὸ πνεῦμα	9. ἡ πόλις
2. ὁ στρατηγός	6. ὁ λόγος	10. τὸ ἔθνος
3. ἡ ἄγκυρα	7. γυναικός	11. ὁ προφήτης
4. ὁ θεός	8. ὁ κόσμος	12. ἡ φωνή

2.5 Het alfabet: de hoofdletters

a. Lees deze plaatsnamen luidop.

1. ΚΟΡΙΝΘΟΣ	6. ἈΘΗΝΑΙ
2. ΕΥΡΩΠΗ	7. ἙΛΛΑΣ
3. ΚΥΠΡΟΣ	8. ὈΛΥΜΠΙΑ
4. ΚΡΗΤΗ	9. ΔΕΛΦΟΙ
5. ΣΠΑΡΤΗ	10. ΝΕΑΠΟΛΙΣ

b. Lees deze namen luidop.

1. Γάγγης	6. Κόρινθος
2. Ξέρξης	7. Παῦλος
3. Φίλιππος	8. Χριστός
4. Ῥόδος	9. Ἄρτεμις
5. Ἱερουσαλήμ	10. Ἐφεσος

c. Zoek deze woorden op in de woordenlijst. Wat betekenen ze?

1. ζητέω	5. ἠδέως
2. ξηρός	6. ῥάβδος
3. ὕσσωπος	7. φάντασμα
4. ὠφέλεια	8. γάλα

Leren lezen het Onze Vader in het Grieks

Dit is de tekst van het bekendste christelijke gebed, zoals vermeld in het evangelie volgens Matteüs. In deze tekst komen leestekens voor. Bekijk dus eerst de video waarin de verschillende leestekens overlopen worden.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·

ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·

ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου·

γενηθήτω τὸ θέλημά σου,

ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς·

τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δός ἡμῖν σήμερον·

καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,

ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·

καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,

ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. (Mt 6:9-13)

— Module 3 —

hoe werken naamvallen?

3.1 Wat zijn naamvallen?

Het videomateriaal op Canvas legt uit wat naamvallen zijn en hoe ze werken.

3.2 Nominativus en accusativus

- a. Oefen via *Bible Online Learner* op het herkennen van de nominativus en accusativus.
- b. Lees de onderstaande zinnetjes. Maak daarbij gebruik van de onderstaande woorden. Wie kent wie?

ὁ θεός	de god = God
ὁ ἄνθρωπος	de mens
γινώσκει	kent

1. ὁ θεός γινώσκει τὸν ἄνθρωπον
2. γινώσκει ὁ θεός τὸν ἄνθρωπον
3. τὸν ἄνθρωπον γινώσκει ὁ θεός
4. ὁ ἄνθρωπος γινώσκει τὸν θεόν
5. τοὺς ἀνθρώπους γινώσκει ὁ θεός
6. γινώσκει ὁ ἄνθρωπος τὸν θεόν

3.3 Genitivus en dativus

Oefen via *Bible Online Learner* op het herkennen van de genitivus en dativus.

3.4 Het lidwoord

- a. **Woordenboekoefening.** Zoek deze woorden op in de woordenlijst. Onder welk lemma vind je deze woorden terug? Geef het geslacht ervan. Bij welke declinatie horen ze?

→ 2.15

1. βία	7. αὐλάς
2. σκοτία	8. ὀψίας
3. σάββατα	9. δόξης
4. λόγον	10. ὄχλοι
5. νόσων	11. χῶραι
6. ἔργων	12. δουλεία

- b. **Geef voor elk van deze woorden de juiste naamval, geslacht en getal. Geef ook het grondwoord zoals je dat vindt in de woordenlijst en één betekenis van het woord.**

→ 2.10

1. σκοτία	5. τῷ θεῷ
2. τῶν ἀνθρώπων	6. τοῦ θεοῦ
3. τῆς σκοτίας	7. χῶραι
4. τὰς χώρας	8. τῆς δόξης

- c. **Vertaal deze woordgroepen met behulp van grammatica en woordenlijst.**

1. τὴν ὁδὸν κυρίου
2. τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ
3. ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
4. ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ
5. ἐν ἀρχῇ
6. τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων
7. ἐν τῇ σκοτίᾳ

Leren lezen Joh 1:1-5

Dit zijn de openingswoorden van het evangelie volgens Johannes.

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος.
2 οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. **3** πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν. ὃ γέγονεν **4** ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. **5** καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

Aantekeningen

1	ἦν πρὸς θεὸς ἦν ὁ λόγος	(hij/zij/het) was bij (dit is een voorzetsel dat met de accusativus staat) zie G 2.9b
2	οὗτος	deze, dit
3	πάντα δι'	alles (dit woord staat in de nominativus-vorm) = διὰ (soms valt een klinker aan het eind van een woord weg voor een andere klinker; dit is dan te herkennen aan de apostrof; zie G 1.14)
5	ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν φαίνει αὐτό κατέλαβεν	(hij/zij/het) ontstond, gebeurde, kwam tot stand niet één ding wat ontstaan is (hij/zij/het) schijnt, geeft licht het (dit woord verwijst terug naar τὸ φῶς, het licht) (hij/zij/het) overwon

— Module 4 —

hoe verwijst je in het Grieks naar personen?

4.1 Personen in een tekst

Het videomateriaal op Canvas legt uit hoe je in een tekst naar personen verwijst.

4.2 Het persoonlijk voornaamwoord

- a. Oefen via *Bible Online Learner* op het herkennen van de persoonlijke voornaamwoorden.

- b. Maak op Canvas de oefentoets *Het aanduiden van de bezitter*. Je kan deze toets opnieuw maken zo vaak als je wil.

Leren lezen

Joh 14:5-7

Een gesprek tussen Jezus en zijn leerling Thomas.

5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; 6 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. 7 εἰ ἐγνώκατέ με, καὶ τὸν πατέρα μου γνώσεσθε. καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἐωράκατε αὐτόν.

Aantekeningen

5	λέγει	(hij/zij/het) zegt
	κύριε	vocativus-vorm (= aanspreking) van κύριος
	οἶδαμεν	wij weten
	ὑπάγεις	jij gaat, jij gaat weg
	δυνάμεθα	wij kunnen
	εἰδέναι	weten
6	εἰμι	(ik) ben
	ἔρχεται	(hij/zij/het) komt/gaat
	τὸν πατέρα	πατέρα is een vorm van πατήρ, “vader”
		het lidwoord helpt je bepalen welke vorm het is!
	εἰ μὴ	tenzij, behalve
	δι' = διά	door (dit voorzetsel wordt gevolgd door een genitivus)
7	εἰ	als, indien
	ἐγνώκατε	jullie kennen
	καὶ τὸν πατέρα	καὶ betekent meestal “en”, maar soms “ook”
	γνώσεσθε	jullie zullen kennen
	ἀπ' ἄρτι	vanaf nu, voortaan
	γινώσκετε	jullie kennen
	ἐωράκατε	jullie hebben gezien

— Module 5 —

hoe werkt een werkwoord?

5.1 Kennismaking met werkwoorden

Het videomateriaal op Canvas biedt een eerste kennismaking met werkwoorden.

5.2 De indicativus praesens

- a. Oefen via *Bible Online Learner* op het herkennen van werkwoordsvormen.
- b. Vertaal deze werkwoordsvormen met behulp van de woordenlijst en de grammatica. (Eén correcte vertaling is voldoende.)

1. λέγουσιν	11. θέλετε
2. ακούει	12. ακούομεν
3. πιστεύεις	13. διδάσκεις
4. ακούω	14. υπακούουσιν
5. βλέπουσιν	15. πιστεύετε
6. γράφετε	16. αίρει
7. αποστέλλει	17. φέρει
8. λέγετε	18. βάλλουσιν
9. έστίν	19. έσμέν
10. έχει	20. αναγινώσκεις

5.3 Contracte werkwoorden

- a. Oefen via *Bible Online Learner* op de contracte werkwoorden.
- b. Vertaal deze werkwoordsvormen met behulp van de woordenlijst en de grammatica. (Eén correcte vertaling is voldoende.)

1. αγαπῶ	4. καταγελᾶ
2. αγαπῶμεν	5. καταγελᾶτε
3. αγαπᾶ	6. καταγελῶσιν

c. Vertaal deze werkwoordsvormen met behulp van de woordenlijst en de grammatica. (Eén correcte vertaling is voldoende.)

1. φιλεῖ	4. οἰκοδομεῖτε
2. οἰκοδομεῖ	5. φιλοῦσι
3. μαρτυροῦμεν	6. μαρτυρεῖς

d. Vertaal deze zinnetjes met behulp van de woordenlijst en de grammatica.

1. ἐγὼ εἶμι ἢ ἄμπελος
2. ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν
3. ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους
4. σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;
5. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ
6. Λέγει· ἐγὼ οὐκ εἶμι ὁ χριστός. σὺ οὖν Ἰλίας εἶ; καὶ λέγει· οὐκ εἶμί. ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ λέγει· οὐ. τί οὖν βαπτίζεις εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστός οὐδὲ Ἰλίας οὐδὲ ὁ προφήτης;

Leren lezen

Joh 16:29-31

De leerlingen reageren op wat Jezus net zei: zij vinden dat hij nu eindelijk duidelijke woorden gesproken heeft.

29 Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. **30** νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. **31** ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς· ἄρτι πιστεύετε;

Aantekeningen

29	ἴδε οὐδεμίαν	kijk!, zie! geen (staat in de woordenlijst onder οὐδεῖς) je moet dit woord verbinden met παροιμίαν
30	οἶδα ὅτι πάντα ἵνα τίς (hier: τίς) ἐν τούτῳ ἐξῆλθες	weten dit is een onregelmatig werkwoord: gebruik je kennis van de uitgangen om af te leiden wat de vormen οἶδαμεν en οἶδας precies betekenen dat alles, alle dingen dat, opdat iemand (nominativus) in dit (moment), nu jij bent uitgegaan, jij bent gekomen
31	ἀπεκρίθη	(hij/zij/het) antwoordde

— opdracht —

herhaling modules 2-5

Joh 8:12-18

Een confrontatie tussen Jezus en de Farizeeën.

12 Nu sprak Jezus opnieuw tot hen en zei: “ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· wie mij volgt, zal niet wandelen in de duisternis, maar zal het licht van het leven hebben.” **13** De Farizeeën zeiden hem: σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. **14** Jezus antwoordde en zei hun: κὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἶδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω. **15** ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. **16** καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ’ ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. **17** καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. **18** ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.

Aantekeningen

13	σεαυτοῦ ἀληθής	jezelf waar, echt (nominativus)
14	κᾶν ἐμαυτοῦ ἦλθον ἔρχομαι ἢ	ook al, hoewel mezelf ik ben gekomen ik kom of
15	κατὰ τὴν σάρκα οὐδένα	volgens het vlees, naar het vlees niemand (accusativus)
16	ἐάν ἡ κρίσις ἢ ἐμή ὅτι ὁ πέμψας με πατήρ	als, indien mijn oordeel (deze woordgroep betekent hetzelfde als ἡ κρίσις μου, maar is nadrukkelijker) omdat de Vader die mij gezonden heeft
17	ἐν τῷ νόμῳ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι	in jullie Wet staat geschreven dat
18	ὁ μαρτυρῶν ὁ πέμψας με πατήρ	degene die getuigt de Vader die mij gezonden heeft

Beantwoord deze vragen over de bovenstaande tekst. Noteer je antwoorden in een Word-document, zodat je het kan uploaden in Canvas.

1. Vertaal de woorden van Jezus in v. 12: ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου.
2. Onder welk lemma vind je μαρτυρεῖς (v. 13) terug in de woordenlijst?
3. Wat is de naamval van ἡ μαρτυρία (v. 13)? Waarom staat het in deze naamval?
4. Vertaal: ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου (v. 14)
5. Welk argument geeft Jezus in v. 14 voor deze bewering? Vat de Griekse tekst samen in je eigen woorden.
6. In v. 15 maakt Jezus een onderscheid tussen twee personen/groepen. Om welke personen/groepen gaat het? En waarin ligt het verschil tussen de twee?
7. Vul de vertaling van v. 16 aan op basis van de onderstaande woorden:

En als ... , dan ... , omdat ... maar ...

8. Wat staat er precies geschreven in de Wet (v. 17)?
9. In welke naamval staat δύο ἀνθρώπων (v. 17)?
10. Wie/wat is het onderwerp van μαρτυρεῖ (v. 18)? Je mag antwoorden in het Nederlands of in het Grieks.

— Module 6 —

hoe beschrijf je iets met adjectieven?

6.1 Adjectieven van de tweede declinatie

Het videomateriaal op Canvas legt uit wat adjectieven zijn en hoe ze werken in het Grieks.

6.2 Adjectieven en woordgroepen

Vertaal deze woordgroepen en zinnen. Let daarbij op de verschillende posities die het adjectief en lidwoord kunnen innemen.

TIP: Let ook op de leestekens. Opgaven die eindigen met een punt, vormen een volledige zin!

1. ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή	6. ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
2. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον	7. τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον
3. εἰς χώραν ἔρημον	8. πιστὸς ὁ θεός.
4. ποικίλαις νόσοις	9. ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν.
5. εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ.	10. ὁ ἐχθρὸς ἐστὶν ὁ διάβολος.

6.3 Αὐτὸς als adjectief

Vertaal deze woordgroepen en zinnen. Let daarbij op de weergave van αὐτός.

- Ἰησοῦς αὐτὸς οὐ βαπτίζει, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
- ὁ μαθητὴς οὐκ ἐστὶν ὑπὲρ τοῦ κυρίου αὐτοῦ.
- οἱ πιστοὶ αὐτοὶ εἰσελεύσονται εἰς τὴν αὐτὴν ζωὴν.
(εἰσελεύσονται = zij zullen binnengaan)

Leren lezen

Joh 15:1-5

1 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστίν. 2 Elke tak aan mij die geen vrucht draagt, verwijdert hij; en elke tak die vrucht draagt, snoeit hij, opdat hij meer vrucht draagt. 3 ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. 4 blijf in mij, en ik in jullie. Zoals de tak geen vrucht kan dragen van zichzelf als hij niet in de wijnstok blijft, zo ook jullie niet, als jullie niet in mij blijven. 5 ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα.

Aantekeningen

3 ὃν λελάληκα

..., dat ik gesproken heb

— Module 7 —

hoe verwijst je naar het verleden?

7.1 Kennismaking met de verleden tijd

Het videomateriaal op Canvas biedt een eerste kennismaking met de verleden tijd of *indicatief aorist* in het Grieks.

7.2 De indicatief aorist

- a. Duid in elke werkwoordsvorm het augment aan. Onder welk lemma vind je dit werkwoord terug in de woordenlijst?

1. ἠγάπησεν	6. ἐπίστευσαν
2. ἠκούσατε	7. ἐποίησεν
3. ἐζήτησε	8. ἠρώτησαν
4. ὕψωσεν	9. ἀνεχώρησαν
5. προσεκύνησαν	10. συνεζήτησαν

- b. Vertaal deze werkwoordsvormen met behulp van grammatica en woordenlijst. Eén juiste vertaling per vorm is voldoende.

1. ἠγάπησεν	8. ἤκουσαν	15. ἐπίστευσα
2. ἐπιστεύσαμεν	9. ἐλάλησα	16. ἤκουσεν
3. ἔπτυσεν	10. ἐπλήρωσαν	17. ἐβάπτισα
4. ἐφώνησαν	11. ἔγραψεν	18. ἐπροφητεύσαμεν
5. ἐβάπτισας	12. ἐκήρυξεν	19. ἐποίησαμεν
6. ἐζήτησε	13. ἠκούσατε	20. ἐδίδαξαν
7. ἐκάλεσεν	14. ἠρώτησαν	21. ἔσωσεν

- c. Oefen via *Bible Online Learner* op het herkennen van werkwoordsvormen.

Leren lezen
Joh 18:19-24

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ, ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 τί με ἐρωτᾷς; Vraag het hun die gehoord hebben wat ik tot hen gesproken heb: zie, zij weten wat ik gezegd heb.” 22 Toen hij dat zei, gaf één van de dienaren, die erbij stond, hem een klap en zei: “Antwoord jij de hogepriester zo?” 23 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς· εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δε καλῶς, τί με δέρεις; 24 ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.

Aantekeningen

19	οὖν	dus, dan (verbindingswoord dat ook onvertaald mag blijven)
20	ἀπεκρίθη	(hij/zij/het) antwoordde
	λελάληκα	(ik) heb gesproken
	πάντες οἱ Ἰουδαῖοι	alle Joden
	συνέρχονται	(zij) komen samen
	ἐν κρυπτῷ	in het verborgene, in het geheim
23	ἀπεκρίθη	(hij/zij/het) antwoordde
	μαρτύρησον	getuig! (bevelvorm)
	εἰ δε καλῶς	maar als (ik) goed (gesproken heb)
24	ἀπέστειλεν	zoek in de woordenlijst onder ἀπέστειλα
	δεδεμένος	gebonden, in boeien

— Module 8 —

hoe breng je structuur aan in een tekst?

8.1 Structuurwoorden

Bekijk het videocollege dat je op Canvas terugvindt.

Leren lezen

2 Joh 1-3

Dit is de aanhef (oftewel: het briefhoofd) van de tweede brief van Johannes. Zoals elk goed briefhoofd bevat deze tekst:

- de afzender (in de nominativusvorm)
- de geadresseerde (in de dativusvorm)
- een begroeting (in het derde vers)

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῆ κυρία καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα. 3 ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς καὶ παρὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Aantekeningen

1	οὓς	die <i>of</i> waarvan (betrekkelijk voornaamwoord, zie Module 10)
	πάντες οἱ ἐγνωκότες	allen die ... kennen (letterlijk: al de kennenden)
2	μένουσα	blijvend, die blijft
	ἔσται	(hij/zij/het) zal zijn
3	ἔσται	(hij/zij/het) zal zijn
	πατρός	genitivus van πατήρ

— Module 9 —

hoe werken voorzetsels?

9.1 Voorzetsels

Vertaal deze zinnen. Let daarbij op de weergave van de voorzetselgroep.

1. Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον.
ἐγένετο: (hij/zij/het) kwam tot stand, is gekomen
2. Πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικός.
γυναικός: gen. sing. van γυνή, vrouw
3. Ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως.
4. Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ θεῶ πάντα δύνατα.
τοῦτο: dit – πάντα: alles, alle dingen (n. plur.)

9.2 Het lidwoord als structuurwoord

Vertaal deze woordgroepen. Let daarbij op de weergave van de voorzetselgroep.

1. Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ
2. τὴν δόξαν τὴν παρὰ θεοῦ
3. οἱ ἐξ Ἰσραήλ
4. τοὺς ὑπὸ νόμον
5. οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων
6. οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι
7. τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου

Leren lezen
Joh 1:43-46

43 Τῆ ἑπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ εὕρισκει Φίλιππον. καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ἀκολούθει μοι. 44 ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. 45 εὕρισκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ· ὃν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται εὕρηκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 46 En Natanaël zei hem: “Kan er iets goeds uit Nazaret komen? Philippus zei hem: “Kom en zie.”

Aantekeningen

43	ἐξελθεῖν	gaan, uitgaan, weggaan, vertrekken (infinitiefvorm)
	ἀκολούθει μοι	volg mij! (bevelvorm)
44	ἦν	(hij/zij/het) was
	πόλεως	kijk in de woordenlijst onder πόλις
45	ὃν	degene over wie ...
	εὕρηκαμεν	wij hebben gevonden

— Module 10 —

hoe verwijst je naar iets dat in de tekst al eerder genoemd is?

10.1 Kennismaking met aanwijzend en betrekkelijk voornaamwoord

Het online videomateriaal illustreert wat aanwijzende en betrekkelijke voornaamwoorden zijn.

10.2 Het aanwijzend voornaamwoord

Oefen via *Bible Online Learner* op het herkennen van de aanwijzende voornaamwoorden οὗτος en ἐκεῖνος.

10.3 Het betrekkelijk voornaamwoord.

a. Oefen via *Bible Online Learner* op het herkennen van het betrekkelijk voornaamwoord.

b. Vertaal deze zinnen. Let daarbij goed op de aantekeningen.

1. τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωὴ ἐστιν.

λελάληκα: ik heb gesproken

ἐστιν: als het onderwerp onzijdig meervoud is, staat de pv vaak in het enkelvoud

2. ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

εἶπεν: (hij/zij/het) zei, sprak

3. Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε, δι' οὗ καὶ σώζεσθε.

εὐηγγελισάμην: ik heb verkondigd

παρελάβετε: jullie hebben ontvangen

ἐστήκατε: jullie staan

σώζεσθε: jullie worden gered

4. ὡςπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὗς θέλει ζωοποιεῖ.

Leren lezen
Mc 14:17-21

17 Toen het avond geworden was, kwam hij met de Twaalf. 18 En terwijl zij aanlagen en aten, zei Jezus: “Amen, ik zeg jullie dat één van jullie, die met mij eet, mij zal verraden.” 19 Zij werden bedroefd en zeiden één voor één: “Toch niet ik?” 20 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· εἷς τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ’ ἐμοῦ εἰς τὸ τρύβλιον. 21 ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι’ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

Aantekeningen

20	ὁ δέ	= hij de combinatie van het lidwoord met δέ duidt een verandering van spreker aan
	εἶπεν	(hij/zij/het) zei, sprak
	ὁ ἐμβαπτόμενος	die (zijn hand) steekt
21	μέν	blijft onvertaald, wijst vooruit naar de volgende δέ
	γέγραπται	het staat geschreven
	οὐαὶ + dat.	wee!
	παραδίδοται	(hij/zij/het) wordt verraden
	καλὸν εἰ	het zou goed zijn als
	ἐγεννήθη	(hij/zij/het) was geboren

— Module 11 —

wat is de derde declinatie?

11.1 De derde declinatie

a. Zoek deze woorden op in de woordenlijst. Tot welke declinatie behoren ze?

1. ὄνομα	5. γυνή
2. χάρις	6. ἐλπίς
3. δοῦλος	7. ἀστήρ
4. ἔθνος	8. ἄστρον

b. Al deze woorden behoren tot de 3de declinatie. Zoek ze op in de woordenlijst. Geef voor ieder woord de stam en het geslacht.

1. ἀνήρ	5. χάρις
2. πούς	6. θυγάτηρ
3. χεῖρ	7. αἰών
4. σάρξ	8. παῖς

c. Geef naamval, geslacht en getal van deze woorden.

1. σωτήρως	4. νύκτα	7. σῶμα
2. ἄρχοντες	5. σαρκός	8. σαρκί
3. ἐλπίδι	6. Σίμωνα	9. πνεύματα

11.2 Aanvullingen bij de derde declinatie

Vertaal deze woordgroepen/zinnen met behulp van woordenlijst en grammatica.

1. τὸ θέλημά σου
2. ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου
3. ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ
4. Οὐκ ἔχω ἄνδρα.
5. οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱερουσαλήμ
6. ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων
7. ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς
8. καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο (ἐγένετο: werd, is geworden)
9. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ
10. ἐγὼ ἐβάπτισα ὕδατι
11. Τὰ γὰρ ὀνόματα τῶν ἁγίων παρὰ τῷ θεῷ ἐστὶν ἐν τοῖς αἰωνίοις οὐρανοῖς.
12. Ἐλεος δὲ θέλω καὶ οὐ θυσίαν.
13. Τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτοῦ ἦν τοῖς ὤσιν τῶν ἐθνῶν.
14. Κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς.
15. Τὸ ὕδωρ περισσεύει ἐν τοῖς σκεύεσιν.

(bij zinnen 11 en 13: als het onderwerp onzijdig meervoud is, dan staat de werkwoordsvorm vaak toch in het enkelvoud!)

Leren lezen

Joh 9:1-5

Het hele negende hoofdstuk van het Johannes-evangelie draait om de genezing van een man die blind geboren was. De 'hij' die in de eerste zin genoemd wordt, is Jezus.

1 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. **2** καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· ῥαββί, τίς ἤμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ; **3** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· οὔτε οὗτος ἤμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. **4** ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νύξ ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. **5** ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾶ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.

Aantekeningen

1	παράγων εἶδεν	voorbijkomende > terwijl hij voorbijkwam, in het voorbijgaan hij zag (ind. aor. van ὀράω)
2	λέγοντες τίς ἤμαρτεν γεννηθῆ	zeggende, met de woorden (nom. plur.) wie heeft er gezondigd? hij werd geboren (conj. aor.)
3	ἀπεκρίθη ἤμαρτεν ἵνα φανερωθῆ	(hij/zij/het) antwoordde (ind. aor.) (hij/zij/het) zondigde, heeft gezondigd (ind. aor.) opdat ... zichtbaar worden
4	ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι ὁ πέμψας με ἔρχεται δύναται ἐργάζεσθαι	de omschrijving met ἵνα kan je hier interpreteren als een gebod: "de werken van God moeten zichtbaar worden" het is nodig dat wij werken/doen, wij moeten werken/doen degene die mij gezonden heeft (hij/zij/het) komt (hij/zij/het) kan, is in staat te werken (inf. praes.)
5	ᾶ	ik ben (conj. praes.)

— Module 12 —

wat zijn de belangrijkste adjectieven van de derde declinatie?

12.1 Adjectieven van de derde declinatie

Het videomateriaal op Canvas biedt een eerste kennismaking met de adjectieven van de derde declinatie.

12.2 πᾶς, πᾶσα, πᾶν

Oefen via *Bible Online Learner* op het herkennen van de vormen van het adjectief πᾶς, πᾶσα, πᾶν.

12.3 τίς en τις

a. Oefen via *Bible Online Learner* op het herkennen van de vormen van de voornaamwoorden τίς en τις.

b. Vertaal deze zinnen met behulp van woordenlijst en grammatica.

1. Τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;
2. Τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα. (γέγονα: ik ben geworden)
3. Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός.
4. Ἄνθρωπός τις καταβαίνει ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Ἱεριχώ.
5. Καὶ ἐλάλησαν αὐτῶ τὸν λόγον τοῦ κυρίου σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ.
6. Πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. (ἔρχονται: zij komen)
7. Πάντα ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσὶν.

Leren lezen

Joh 9:6-7

6 Ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος καὶ ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς 7 καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὃ ἐρμηνεύεται ἀπεσταλμένος. ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο καὶ ἤλθεν βλέπων.

Aantekeningen

6	εἰπὼν	gezegd hebbende > nadat hij ... gezegd had
7	εἶπεν	hij zei (ind. aor. van λέγω)
	ὑπαγε	ga! (bevelvorm van ὑπάγω)
	νίψαι	was je! (bevelvorm van νίπτω)
	ἐρμηνεύεται	het wordt vertaald, het betekent
	ἀπεσταλμένος	weggezonden
	ἀπῆλθεν	hij ging weg (ind. aor.)
	ἐνίψατο	hij waste zich (ind. aor. van νίπτω)
	ἤλθεν	hij kwam (terug) (ind. aor.)
	βλέπων	ziende

— Module 13 —

hoe kan je de mediale vorm van werkwoorden interpreteren?

13.1 Het werkwoord: begrippen

Aan de studie van het Griekse werkwoord is een aantal grammaticale begrippen verbonden. Het videomateriaal op Canvas legt elk van deze begrippen bondig uit. Deze video's zijn vooral bedoeld als naslagwerk en zullen ook in de volgende modules handig blijken.

13.2 De indicatief en infinitief praesens (actief en medium)

a. Vertaal deze werkwoordsvormen met behulp van woordenlijst en grammatica.

1. λύομαι	5. λύει	9. λυόμεθα
2. ἐστίν	6. εἰσίν	10. λύω
3. λύετε	7. εἶ	11. λύεις
4. λύη	8. λύομεν	12. λύονται

b. Geef voor elk van deze werkwoordsvormen de diathese (actief, medium), persoon (1, 2, 3) en getal (sing., plur.).

1. πιστεύεται	3. συνάγει	5. ἄρχουσιν
2. λύεσθε	4. ἀγαπώμεθα	6. ἄρχομαι

c. Zoek deze werkwoorden op in de woordenlijst. Bij deze werkwoorden is er een duidelijk betekenisverschil tussen de actieve en mediale vormen. Welke informatie krijg je daarover in de woordenlijst?

1. παύω	2. φαίνω	3. αἰσχύνω

Leren lezen

Joh 9:8-12

8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι προσαίτης ἦν ἔλεγον· οὐχ οὗτος ἐστὶν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν, ἄλλοι ἔλεγον· οὐχί, ἀλλ' ὅμοιος αὐτῷ ἐστὶν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγὼ εἰμι. 10 ἔλεγον οὖν αὐτῷ· πῶς οὖν ἠνεώχθησαν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος· ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι· ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. 12 καὶ εἶπαν αὐτῷ· ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; λέγει· οὐκ οἶδα.

Aantekeningen

8	θεωρῶν, θεωροῦντος ὅτι ἔλεγον καθήμενος προσαιτῶν	ziende > οἱ θεωροῦντες = zij die hem zagen betekent hier “dat”, niet “omdat” (zij) zeiden (ind. imperf. van λέγω) zittend > ὁ καθήμενος = degene die zat bedelend > ὁ προσαιτῶν = degene die bedelde, de bedelaar
9	ἔλεγον ἔλεγεν	(zij) zeiden (hij/zij/het) zei
10	ἔλεγον ἠνεώχθησαν	(zij) zeiden (zij) werden geopend
11	ἀπεκρίθη λεγόμενος εἶπεν ὑπαγε νίψαι ἀπελθὼν νιψάμενος	(hij/zij/het) antwoordde genoemd, genaamd, die genoemd wordt (hij/zij/het) zei ga! (bevelvorm van ὑπάγω) was je! (mediale bevelvorm van νίπτω) gegaan zijnde gewassen hebbende (mediale vorm)

— Module 14 —

wat is het verschil tussen mediale en passieve werkwoordsvormen?

14.1 De indicatief en infinitief praesens (passief)

Het videomateriaal op Canvas legt uit hoe de passieve vormen van de tegenwoordige tijd eruit zien.

14.2 Medium en passief

Bekijk onderstaande zinnen. Hoe kan je de vetgedrukte werkwoordsvormen interpreteren: als mediaal of passief? Op basis van welke elementen uit de context?

1. πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος (Heb 3:4)
2. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε (Mc 10:38)
3. σταυροῦσιν αὐτὸν καὶ διαμερίζονται τὰ ἰμάτια αὐτοῦ (Mc 15:24)
4. ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας (Jac 1:14)

14.3 Deponente werkwoorden

Vertaal onderstaande zinnen.

1. οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας;
2. ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι.
3. ὅπου εἰμί ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. (ἐλθεῖν: gaan)
4. οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν;
5. συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν.
6. λέγουσιν αὐτῷ· ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί.
7. Καὶ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν;
8. οἱ πόδες μου πορεύονται πρὸς τὸν τόπον ἐφ' ᾧ ὁ Ἰησοῦς λαλεῖ καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπουσιν τὰ σημεῖα αὐτοῦ καὶ τὰ ὠτά μου ἀκούει τῶν παραβολῶν αὐτοῦ.

Leren lezen
Joh 9:13-17

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους τὸν ποτε τυφλόν. **14** ἦν δὲ σάββατον ἐν ἧ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. **15** πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἐνιψάμην καὶ βλέπω. **16** ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι δὲ ἔλεγον· πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. **17** λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν· τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἠνέωξεν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἔστιν.

Aantekeningen

13 ποτε	let op het accent! (ποτε is niet hetzelfde als πότε)
14 ἐν ἧ ἡμέρᾳ	lett. “op welke dag” > op de dag waarop
15 ἠρώτων	(zij) vroegen (ind. imperf. van ἐρωτάω; zie module 15)
εἶπεν	(hij/zij/het) zei (ind. aor. van λέγω)
ἐπέθηκεν	kijk in de woordenlijst bij ἐπέθηκα
ἐνιψάμην	ik waste me (mediale aorist-vorm van νίπτω)
16 ἔλεγον	(zij) zeiden (ind. imperf. van λέγω; zie module 15)
17 εἶπεν	(hij/zij/het) zei (ind. aor. van λέγω)

— Module 15 —

hoe herken je achtergrondinformatie in een verhaal?

15.1 Het imperfectum

Het videomateriaal op Canvas biedt een eerste kennismaking met deze nieuwe werkwoordstijd.

15.2 De indicatief imperfectum (actief)

a. Onder welk lemma vind je deze werkwoordsvormen terug in de woordenlijst?

1. ἐξέβαλλον	5. ἠύξανεν
2. ἤκουον	6. ἀνέβαινον
3. ὠκοδόμει	7. κατεσκεύαζον
4. προσέπιπτον	8. ἐθορύβαζον

b. Oefen via *Bible Online Learner* op het onderscheiden van werkwoordsvormen in het praesens en het imperfectum.

15.3 De indicatief imperfectum (medium en passief)

a. Oefen via *Bible Online Learner* op het onderscheiden van werkwoordsvormen in het praesens en het imperfectum.

b. Vertaal deze werkwoordsvormen met behulp van grammatica en woordenlijst.

1. ἦν	5. ἐβάπτιζες
2. ἔλεγον	6. ἐπορευόμεην
3. ἠρώτων	7. ἐσώζεσθε
4. ἐφοβοῦντο	8. ἐποίει

c. Vertaal deze zinnen met behulp van grammatica en woordenlijst.

1. ἐβάπτιζεν αὐτούς.
2. ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ.
3. ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.
4. ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.
5. ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.
6. καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.
7. ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα οἱ Φαρισαῖοι.
8. ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ.
9. ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον.
10. Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτόν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.

(ἀποκτεῖναι: doden)

Leren lezen
Joh 9:18-21

18 Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος
19 καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; **20** ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· **21** πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἶδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει.

Aantekeningen

18 αὐτὸς ὁ ἀναβλέψας	degene die kon zien, degene die zijn zicht had teruggekregen
19 λέγων, λέγοντος	zeggende
ὃν	betrekkelijk voornaamwoord, hier te vertalen als “van wie”
ἐγεννήθη	(hij/zij/het) werd geboren
20 ἀπεκρίθησαν	(zij) antwoordden
εἶπαν	(zij) zeiden
21 ἐρωτήσατε	vraag! (bevelvorm van ἐρωτάω)
λαλήσει	(hij/zij/het) zal spreken (ind. futurum van λαλέω)

— Module 16 —

hoe herken je mediale en passieve vormen in de aorist?

16.1 De aorist

Het videomateriaal op Canvas biedt een korte (re)introdactie op de aorist.

16.2 De indicatief en infinitief aorist (actief)

Het videomateriaal op Canvas herhaalt wat je al wist over de indicatief aorist.

16.3 De indicatief en infinitief aorist (medium)

Vertaal deze zinnen met behulp van woordenlijst en grammatica.

1. ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως
2. ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε
3. ἰάσατο αὐτόν
4. Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα
5. οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν
(ἔδωκεν: hij gaf)
6. Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ
(εἰσῆλθεν: hij ging binnen)
7. ἐπεκαλέσατο ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου
8. Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου

16.4 De indicatief en infinitief aorist (passief)

Vertaal deze werkwoordsvormen met behulp van woordenlijst en grammatica.

1. ἐλύθησαν	4. ἐταράχθησαν
2. ἐβαπτίσθη	5. ἐκαθαρίσθη
3. μετεμορφώθη	6. ἐδιδάχθητε

16.5 Deponente werkwoorden in de aorist

Vertaal deze zinnen met behulp van woordenlijst en grammatica.

1. αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν.
2. ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ...
3. καὶ συνήχθησαν πολλοὶ καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.
4. καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου.
5. Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον, ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. (ἔγνωσαν < γινώσκω)
6. οὐπω γὰρ ἦν πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.

Leren lezen
Joh 9:22-27

22 ταῦτα εἶπαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. 23 διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε.

24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου ὃς ἦν τυφλὸς καὶ εἶπαν αὐτῷ· δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς ἐστίν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος· εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστίν οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. 26 εἶπον οὖν αὐτῷ· τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖς· εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;

Aantekeningen

22 εἶπαν	(zij) zeiden (ind. aor. van λέγω)
συνετέθειντο	(zij) hadden afgesproken, (zij) waren overeengekomen
ὁμολογήσῃ	(hij/zij/het) zou erkennen, (hij/zij/het) zou belijden
γένηται	(hij/zij/het) zou worden
23 ἐπερωτήσατε	vraag! (bevelvorm van ἐπερωτάω)
24 δός	geef! (bevelvorm)
25 τυφλὸς ὢν	blind zijnde > hoewel ik blind was
27 εἶπον	ik zei, ik heb gezegd (ind. aor. van λέγω)
γενέσθαι	worden (inf. aor. van γίνομαι)

— Module 17 —

wat is de zogenaamde “tweede aorist”?

17.1 De aorist: overzicht

Het videomateriaal op Canvas biedt een eerste kennismaking met het thema van deze module.

17.2 De indicatief en infinitief aorist (actief)

a. Zoek op in de woordenlijst: van welke werkwoorden zijn dit de aoristvormen? (Antwoord met de ind. praes. 1 sing.)

1. ἦλθομεν	4. εἰσῆλθες	7. ἔγνω
2. ἐπίομεν	5. ἔβαλεν	8. εὗρον
3. ἀπεθάνετε	6. ἔσχον	9. εἶδομεν

b. Vertaal deze werkwoordsvormen met behulp van grammatica en woordenlijst.

1. ἦλθεν	4. εἰσῆλθε	7. εἶπαν
2. ἐλάβετε	5. ἔφυγον	8. ἤνεγκα
3. ἀπέθανε	6. ἔφαγεν	9. ἔπεσεν

17.3 De indicatief en infinitief aorist (medium)

Vertaal deze zinnen met behulp van grammatica en woordenlijst.

1. φωνὴ ἐγένετο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός.
2. ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ.
3. Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ὑμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ.

(προσλαμβάνεσθε: vertaal als bevelvorm)

Leren lezen
Joh 9:28-31

28 καὶ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπον· σὺ μαθητῆς εἶ ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμέν μαθηταί· 29 ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωϋσεῖ λελάληκεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. 30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. 31 οἶδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ἦ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει.

Aantekeningen

29 λελάληκεν

(hij/zij/het) heeft gesproken

30 ἐν τούτῳ

op te vatten als onzijdig (n.), wordt inhoudelijk verder uitgelegd door de ὅτι-zin

31 ἦ

(hij/zij/het) is (conjunctivus van εἰμί)

ποιῇ

(hij/zij/het) doet (conjunctivus van ποιέω)

— Module 18 —

hoe werkt de toekomstige tijd in het Grieks?

18.1 Het futurum

Het videomateriaal op Canvas biedt een eerste kennismaking met het thema van deze module.

18.2 De indicatief en infinitief futurum (actief)

Vertaal deze werkwoordsvormen met behulp van grammatica en woordenlijst.

1. ἀκούσεις	5. βαπτίσει
2. συνάξουσιν	6. ποιήσετε
3. λαλήσει	7. ζητήσουσιν
4. καλέσομεν	8. νίψει

18.3 De indicatief en infinitief futurum (medium)

Vertaal deze zinnen met behulp van grammatica en woordenlijst.

1. πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν.
2. ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
3. σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.
4. ἀκούσει τις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
5. κύριον τὸν θεὸν σου προσκυνήσεις.
6. ἡ γυνὴ σου Ἐλισαβέτ γεννήσει σοι υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην.
7. καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου.
(μισούμενοι: gehaat)
8. ἄκουε, Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν, καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου.

(ἄκουε: hoor! luister!)

18.4 De indicatief en infinitief futurum (passief)

Vertaal deze zinnen met behulp van grammatica en woordenlijst.

1. κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον.
2. ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται.
3. ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ γὰρ ἀγαπήσω αὐτόν.
(ὁ ἀγαπῶν: de liefhebbende > hij die liefheeft)
4. σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.
5. μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.

Leren lezen
Joh 9:32-38

32 ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἠνέωξέν τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου. **33** εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.

34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· ἐν ἀμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὄλος καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἦκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω καὶ εὐρών αὐτὸν εἶπεν· σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; **36** ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· καὶ τίς ἐστίν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; **37** εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἑώρακας αὐτόν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. **38** ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ.

Aantekeningen

32 γεγεννημένος	geboren, die geboren is
35 εὐρών αὐτόν	hem gevonden hebbend > nadat hij hem gevonden had
37 ἑώρακας	jij hebt gezien
ὁ λαλῶν	de sprekende, degene die spreekt